

Gemenebest versus Statuut

In de beschouwing hiernaast wordt gesproken over een initiatiefnota. Daarmee wordt bedoeld op het document van de Tweede Kamerleden André Bosman (VVD) en Ronald van Raak (SP) waarin zij pleiten het Statuut in te ruilen voor een lossere gemenebestvorm.

Door René Zwart

DEN HAAG - De Tweede Kamer maakt op 1 december een aanvang met het debat over de initiatiefnota van het politieke geleidsduo Bosman en Van Raak. De timing is niet toevallig: sinds de staatkundige hervorming van 10 oktober 2010 is er meer 'gedoe' tussen Nederland en de drie Caribische partnerlanden dan in de halve eeuw nadat koningin Juliana op 15 december 1954 het Statuut ondertekende. Den Haag heeft recent zowel Curaçao, Sint Maarten als Aruba via de Rijksministerraad een aanwijzing opgelegd. Een gesprek met mede-indiener Bosman.

Vanwaar het initiatief om het Statuut - toch de grondwet van het Koninkrijk - bij het afval te zetten?

„In het VVD-verkiezingsprogramma staat dat wij voor een gemenebest zijn. Het is een keuze die wij vanuit een liberaal oogpunt maken: wij willen recht doen aan de autonomie van de andere landen.”

Wat is er mis aan het Statuut?

„Alles. Wij zijn met vier landen. Er is geen hiërarchie, maar de eindverantwoordelijkheid ligt vanwege artikel 43 van het Statuut, de waarborgfunctie, bij de Koninkrijksregering in Den Haag. Die moet de belangen van

SP'er Ronald van Raak.

FOTO ARCHIEF

alle vier de landen bewaken. De Rijksministerraad staat altijd voor de afweging welk belang het zwaarst weegt. Oftewel: welk land is een risico voor het andere? Zolang wij in een constructie zitten waarin de eindverantwoordelijkheid bij Nederland ligt, dus eigenlijk bij de Nederlandse belastingbetaler, blijf je in de situatie dat er belangen moeten worden afgewogen. Dat

valt in de andere landen niet altijd goed, ook al omdat Nederland vrij strak in de leer is. Dus zeg ik: laten we er een Koninkrijk van vier onafhankelijke landen van maken die alleen voor zichzelf verantwoordelijk zijn.”

Als je artikel 43 schrapt, kan het Statuut inhoudelijk toch grotendeels overeind blijven?

„In principe kunnen wij alles hetzelfde houden. In een gemenebest kunnen we blijven samenwerken op het gebied van defensie, buitenlandse zaken en rechtshandhaving. Nederland kan expertise blijven leveren en mensen van de eilanden kunnen hier gewoon komen studeren. Het enige wat verandert, is dat als het in een van de landen misgaat de Nederlandse belastingbetaler niet langer verantwoordelijk is.”

En hoe zit het met het Nederlandse paspoort?

„Als je een onafhankelijk land bent, heb je ook een eigen paspoort.”

Het Statuut kan alleen met instemming van alle landen worden gewijzigd. De kans dat Caribische Nederlanders hun Nederlandse paspoort opgeven, is uiterst klein.

„Dan blijft het zoals het is. Dan is het Statuut leidend en moet men niet piepen als er belangen tegen elkaar worden afgewogen.”

Wat noemt u piepen?

„Bezwaar maken tegen een aanwijzing. Als je je niet aan de regels van het Statuut houdt, kan het geen verrassing zijn dat de Koninkrijksregering ingrijpt. Het is geen hogere wiskunde

of magie, je ziet het aankomen.”

Je kunt ook zeggen: Het Statuut functioneert prima: Nederland grijpt in, het probleem wordt opgelost en we kunnen weer vrolijk verder.

„Het probleem is dat we niet vrolijk verdergaan. Een aanwijzing maakt heel veel boosheid los. Men roept meteen: dit is onrechtmatig want we zijn toch autonoom. Je hoort termen als kolonialisme...”

Op de eilanden verdenkt men de VVD van een verborgen agenda om van de eilanden af te komen.

„Je zal mij nooit horen zeggen dat ik van de eilanden af wil. Ik wil van die verantwoordelijkheid af, want die brengt mee dat Nederland via de Rijksministerraad ingrijpt en dat leidt tot frustratie aan beide zijden van de oceaan. Mijn verwachting is dat we veel meer samen zullen gaan doen als wij niet meer voor elkaar verantwoordelijk zijn. Als nu een van de landen iets aan Nederland vraagt, wil ik eerst de boeken zien en alles weten om te bepalen of we een risico lopen.”

Wat gaat er met uw initiatief gebeuren?

„Op 1 december hebben we een zogeheten notaoverleg waar Ronald en ik ons idee zullen verderdigen. De fracties krijgen gelegenheid vragen te stellen. Wij vinden het belangrijk dat de Kamer, dat Nederland een standpunt inneemt. Daarna zal het in het Interparlementair Koninkrijksoverleg met de collega's van de andere landen aan de orde komen. Ik heb ze alle stukken toegestuurd. Misschien hebben ze er geen behoefte aan. Het is ieders recht te zeggen: ik doe niet mee. Dan zijn we snel klaar en zeg ik: dan moet je wel de regels van het Statuut accepteren.”

Hoe zit het met het vrije verkeer van personen in uw gemenebest?

„Iedereen met een paspoort kan vrij inreizen, maar als je je in Nederland wil vestigen moet je een verblijfsvergunning aanvragen.”

Van een paar honderd jaar gedeelde geschiedenis blijft weinig gemeenschappelijks voor de toekomst over?

„Ik verwacht dat we juist veel meer samen gaan doen. Er ontstaat gelijkwaardigheid die er nu nauwelijks is. Het maken van samenwerkingsafspraken wordt eerder gemakkelijker dan moeilijker want we halen de krampachtigheid uit de relatie. Kansen genoeg zoals de gatewayfunctie van de eilanden naar de Americas ten behoeve van Nederlandse bedrijven.”

Advertentie

OPLEIDING TOT MfN-MEDIATOR IN APRIL 2015

Het 'Centrum voor Conflicthantering' (CvC) presenteert de basisopleiding tot **MfN-Mediator**, verzorgd door trainers drs. Linda Reijkerker MDR en Mr. K.R. Ho Ten Soeng (M.Ed.M.). In deze (Nederlands-talige) training, die in de tweede helft van maart 2015 plaatsvindt, wordt u in zes dagen opgeleid tot professioneel MfN-Mediator. Belangstellenden kunnen zich via SMS-Advocaten(7380280) aanmelden voor de info-bijeenkomst op **woensdagmiddag 26 november om 16.30u, Rozenweg 4** ten kantore van SMS-Advocaten). Wie verhinderd is, kan vanaf 24 november via het Hilton-hotel telefonisch informatie ontvangen of een afspraak maken op een ander tijdstip. Vraag naar Roy Ho Ten Soeng. Inlichtingen kunnen ook worden verkregen via email (l.reijkerker@cvc.nl of htsmediation@quicknet.nl) of via de website van het CvC (www.cvc.nl). Beide trainers zijn ook te bereiken tijdens workshops op de Universiteit van Curaçao (UOC) op 28 november 2014 om 19.00u, waar belangstellenden ook welkom zijn.

Centrum voor
Conflicthantering